

Broj: 01-570/23
Podgorica, 31. avgust 2023. godine
MP/MP

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 stav 1 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore («Službeni list CG», br.42/11, 32/14 i 21/17) i člana 35 Pravila o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.53/14), sproveo je ispitni postupak po pritužbi XX, iz Bara, i utvrdio činjenično stanje na način koji slijedi.

I UVOD

1. Postupak pred Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, odnosi se na problem zagađenja životne sredine koju prouzrokuje kamenolom koji se nalazi u mjestu Zaljevo opština Bar, a koji se nalazi u neposrednoj blizini stambenog objekta podnosioca pritužbe.

II ČINJENICE

2. Činjenice utvrđene na osnovu navoda podnosioca pritužbe i izjašnjenja Uprave za inspeksijske poslove - Odsjeka za ekološku inspekciju, te cjelokupne dokumentacije koja egzistira u spisima predmeta mogu se sublimirati na sljedeći način.

3. Upravi za inspeksijske poslove dostavljena je inicijativa za pokretanje inspeksijskog nadzora br.UPIN0303-736/23-1979 od 9.juna 2023. godine, od strane Komunalne policije, opštine Bar, a koja je podnešena od strane XX, zbog zagađenja životne sredine od raznih izduvnih gasova, eksploziva od kamenoloma u naselju Zaljevo koji se nalazi u blizini njegovog stambenog objekta.

4. Dana 20. juna 2023. godine ekološka inspekcija izvršila je inspeksijski nadzor na lokaciji Zaljevo opština Bar gdje pravno lice "xx" doo vrši eksploataciju kamena dva eksploataciona polja "Goran" i "Velji Zabio".

5. O ishodu inspeksijskog nadzora ekološka inspekcija obavijestila je podnosioca inicijative aktom br. UPIN0303-736/23-1979/2, od 26. juna 2023. godine.

III. RELEVANTNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO

Ustav Crne Gore («Službeni list CG», broj 1/2007)

Član 6

Crna Gora jemči i štiti prava i slobode. Prava i slobode su nepovredivi. Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih.

Član 19

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.

Član 23

Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu. Svako ima pravo na blagovremeno i potpuno obavještenje o stanju životne sredine, na mogućnost uticaja prilikom odlučivanja o pitanjima od značaja za životnu sredinu i na pravnu zaštitu od ovih prava. Svako je, a posebno država, obavezan da čuva i unapređuje životnu sredinu.

Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list CG“, br. 75/18)

Član 7 tač. 1 i 2

Procjena uticaja vrši se za projekte za koje je obavezna izrada elaborata procjene uticaja ili se može zahtijevati izrada elaborata

Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 20/07, Službeni list Crne Gore", br. 47/13, 53/14)

Član 1

Ovom uredbom utvrđuju se projekti za koje je obavezna procjena uticaja na životnu sredinu i projekti za koje se može zahtijevati procjena uticaja.

Zakon o inspekcijском nadzoru ("Službeni list RCG", br.39/03, i "Službeni list Crne Gore", br.76/09, 57/11, 18/14, 11/15 i 52/16)

Član 9

Inspektor samostalan u vršenju inspekcijског nadzora, u okviru prava i dužnosti koje su utvrđene zakonom i drugim propisom.

Član 13

U vršenju inspekcijског nadzora inspektor naročito obavezan da razmotri inicijativu za pokretanje postupka inspekcijског nadzora i o tome obavijesti podnosioca inicijative.

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.42/11, 32/14 i 27/17)

Član 43

O rezultatima ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik obavještava podnosioca/teljku pritužbe dostavljanjem mišljenja.

Član 22

Zaštitnik nije ovlašćen da mijenja, ukida ili poništava akte organa.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 1

Visoke strane ugovornice garantuju svakome u svojoj nadležnosti prava i slobode određene u dijelu I ove Konvencije.

Član 8 stav 1

Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske. Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, utvrđeno je pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života:

IV DRUGA RELEVATNA DOKUMENTA

Povelja o temeljnim pravima EU

Pravo na dobru upravu

„Svako ima pravo da institucije, tijele, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuje nepristrasno, pravično i u razumnom roku. (član 41).

Evropskim kodeksom dobrog administrativnog ponašanja, koji je na osnovu posebnog izvještaja Evropskog ombudsmana i na njegovu inicijativu usvojio Evropski parlament Rezolucijom 6. septembra 2001. godine, Evropski parlament je pozvao Evropskog ombudsmana da svakodnevno primjenjuje Kodeks kada ispituje pravilnost organa Unije, a kako bi se osnažilo pravo građana na dobru upravu.

V ZAKLJUČNA OCJENA

6. Podnosilac pritužbe žali se da nadležna ekološka inspekcija neće da postupi po inicijativi za vršenje inspeksijskog nadzora i izvrši nadzor u vezi zagađenja životne sredine koji prouzrokuje kamenolom u naselju Zaljevo opština Bar.

7. Međutim, u sprovedenom ispitnom postupku utvrđeno je da je Uprava za inspeksijske poslove – Odsjek za ekološku inspekciju, nakon prijema inicijative br. UPIN0303-736/23-1979 od 9. juna 2023. godine, od strane Komunalne policije opštine Bar podnijete od strane XX, zbog zagađenja životne sredine od raznih izduvnih gasova, eksploziva od kamenoloma u naselju, izvršila inspeksijski nadzor kod subjekta nadzora i tom prilikom, sa aspekta svoje struke i u okviru svoje nadležnosti, konstatovala određeno činjenično stanje i o ishodu svog postupanja uredno obavijestila podnosioca pritužbe.

8. Zaštitnik ukazuje da su osnovni principi Evropskog upravnog prava, koje podrazumjeva i rad inspeksijskih organa, između ostalog, pouzdanost i predvidljivost, odgovornost i efikasnost, a princip pouzdanosti i predvidljivosti obuhvata izvjestan broj načela vladavine prava i dobre uprave, između ostalog i načelo blagovremenosti.

9. Načelo blagovremenosti u postupanju državne uprave, pa i inspeksijskih organa, podrazumjeva da treba izbjeći kašnjenje u djelovanju i donošenju odluka, što može izazvati nezadovoljstvo, nepravdu ili ozbiljnu štetu i javnom interesu i privatnim interesima.

10. Imajući u vidu naprijed utvrđeno činjenično stanje, Zaštitnik konstatuje da Uprava za inspeksijske poslove – Odsjek za ekološku inspekciju nije prekršila pravo i obavezu na efikasno postupanje i odlučivanje u inspeksijskom postupku, niti je prekršila načela vladavine prava i dobre uprave, već je po podnijetom zahtjevu/inicijativi blagovremeno postupila.

11. Odredbom člana 22 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore propisano je da Zaštitnik nije ovlašćen da mijenja, ukida ili poništava akte organa, pa ni nadležnih inspekcija, kao i da utvrđuje činjenice mimo onih koje se nalaze u spisima.

12. Zaštitnik, dakle, ne sprovodi institucionalnu kontrolu, niti preuzima funkciju državnih organa/inspekcija, niti može istupati kao supervizijski organ koji može oduzeti pravnu valjanost

akata/odluka/zapisnika koje su organi/inspekcije donijeli u okviru svoje nadležnosti.

13. Stoga, a polazeći od činjenice da se naznačenim problemom iz pritužbe bavila nadležna inspekcija tokom inspekcijskog nadzora, koja u konkretnom slučaju nije utvrdila nepravilnosti, Zaštitnik ukazuje da ne može, niti ima ovlaštenja upuštati se u ocjenu valjanosti donijetog inspekcijskog akta, niti je ovlašten utvrđivati činjenice mimo onih koje su već utvrđene, eventualno suprotno zaključcima nadležne inspekcije.

14. Kod ovakvog stanja stvari Zaštitnik nije mogao utrditi da su podnosiocu pritužbe povrijeđena ljudska prava i slobode zagarantovana Ustavom Crne Gore, kao i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

15. Svakako Zaštitnik upoznaje podnosioca pritužbe da procjena štetnog uticaja izgradnje kamenoloma na životnu sredinu u pomenutom području i na lokalnu zajednicu i stim u vezi preduzimanje društveno opravdanih mjera za sprječavanje nastupanja štete ili njeno umanjenje, može se utvrđivati samo vođenjem odgovarajućeg postupka pred za to nadležnim sudom, u zakonom propisanom postupku.

16. Dakle, jedino vođenjem sudskog postupka gdje bi se u dokaznom postupku, uz sprovođenje načela raspravnosti, dakle predlaganjem i osporovanjem dokaza, uz učešće relevantnih vještaka ili stručnih institucija, utvrdile okolnosti i činjenice relevantne za donošenje konačnog suda u određenoj pravnoj stvari, tačnije da li je postupak donošenja odgovarajućih odluka sproveden zakonito (da li su dobijene adekvatne saglasnosti i procjene relevantnih institucija, da li je odluka zakonita ili protivna prinudnim propisima, te da li postoji osnov za preduzimanje društveno opravdanih mjera za sprječavanje nastupanja eventualne štete ili njeno umanjenje.

ZAŠTITNIK
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
mr Siniša Bjeković

Dostavljeno:

- podnosiocu pritužbe;
- Upravi za inspekcijske poslove – Odsjek za ekološku inspekciju;
- a/a.